

Nederland krijgt er enorm veel soorten bij

Groene leguanen, koraalriffen, schildpadden... Vanaf 10 oktober 2010 zijn ook dit Nederlandse dieren. Bonaire, St. Eustatius en Saba krijgen dan de status van bijzondere Nederlandse gemeente.

Onverwacht Nederland (september 2010), Magazine van Staatsbosbeheer

DOOR: MANON LATERVEER – DE BEER

Met toetreding van de zogenaamde BES-eilanden tot Nederland breidt het aantal endemische soorten (dit zijn soorten die nergens anders voorkomen) van ons land zich enorm uit. Wat voor rol gaat Staatsbosbeheer spelen bij het behoud van deze natuur? "De groene vlag van Staatsbosbeheer zal straks niet in de Caraïbische zon wapperen", verzekert beleidsmedewerker Jan Blok. "De eilanden hebben elk hun eigen natuurbeheer-organisaties, die veel en goed werk doen. En dan heb je ook nog de overkoepelende organisatie Dutch Caribbean Nature Alliance (DCNA). Die zorgt er onder meer voor dat de belangen van de afzonderlijke eilanden goed op elkaar worden afgestemd." Staatsbosbeheer is al enige jaren een van de partners van DCNA, wat betekent dat Staatsbosbeheer samenwerkt met lokale natuurbeheerders. De op Curaçao geboren Blok weet heel goed wat er op zijn vakgebied speelt op de Antilliaanse eilanden. Zo was hij betrokken bij de inrichting van het eerste natuurreservaat op de Antillen, 33 jaar geleden: het Washington-Slagbaai Nationaal Park op Bonaire.

Tropisch toerisme

Staatsbosbeheer draagt desgevraagd wel graag bij aan de organisatie van het natuurbeheer op de eilanden. Jan: "Zo helpen we bijvoorbeeld met het schrijven van beheerplannen waarmee de lokale organisaties jaren vooruit kunnen." Een grote uitdaging noemt hij het opzetten van een duurzame financiële ondersteuning voor natuurbescherming. Op de kleine eilanden staat de natuur immers onder grote druk. De pracht van de flora en fauna en het tropische klimaat trekken veel mensen aan: toerisme is dan ook een van de grootste bronnen van inkomsten. Maar dezelfde toeristen wensen mooie hotels en appartementen, brede stranden en vertier, kortom, voorzieningen die vaak ten koste van de natuur gaan. Het geld dat nodig is om de natuur niet te laten ondersneeuwen door zo veel wensen, komt vaak uit tijdelijke potjes. Dat bemoeilijkt beheer op de lange termijn. "In Nederland bestaan goede afspraken met de overheid om het natuurbeheer structureel te

ondersteunen. We moeten de kans aangrijpen om dit nu ook voor de BES-eilanden te doen", zegt Jan. Het geldbedrag dat nodig is voor natuurbeheer op deze drie eilanden is bescheiden, vindt hij, "Zeker als je kijkt naar de enorme natuurwaarden op de eilanden!"

Gifgroene papegaai

Jan: "Met het toetreden van de BES-eilanden tot Nederland krijgen we er in één klap enorm veel soorten bij. Veel van die planten en dieren komen nergens anders ter wereld voor. Of ze worden in hun voortbestaan bedreigd. Om deze bijzondere soorten te beschermen en te zorgen dat ze voldoende leefgebied houden, is een krachtige wet- en regelgeving nodig. Op dit punt loopt de natuurbescherming op de eilanden nog niet synchroon met wat we in Nederland gewend zijn." Ook de in- en uitvoer van planten en dieren heeft aandacht nodig. Als voorbeeld noemt Jan Blok de Lora, een gifgroene papegaaiensoort die alleen op Bonaire voorkomt. De lokale bevolking hield de vogel als huisdier en verhandelde hem, ondanks zijn internationaal beschermde status. Het gevolg was dat de soort bijna uitstierf. Lokale regelgeving, voorlichting en verscherpt toezicht moeten dit soort gevaren een halt toeroepen.

In balans

Jan verheugt zich op de intensieve samenwerking met natuurbeschermers op de BES-eilanden. "Ik heb veel bewondering voor het doorzettingsvermogen van de mensen daar, zegt hij. "Het is spectaculair om te zien hoe ze met weinig menskracht en middelen opkomen voor de natuur. Met goede kennis van zaken proberen ze te roeien met de riemen die ze hebben. In de afgelopen jaren hebben ze flinke vooruitgang geboekt." Bijvoorbeeld op het gebied van het onderwaterleven. Daarin valt er nog veel van zijn vakgenoten te leren, denkt Jan. Zo is Bonaire beroemd om zijn zeereservaat, een van de best beheerde mariene parken ter wereld. Duikers die willen genieten van de tropische koraalriffen, betalen mee aan de instandhouding van het reservaat.

Dat doen ook de lokale hotels en duikscholen. Er is een gezonde balans tussen mens en natuur. Hoewel de Nederlandse situatie natuurlijk heel verschillend is, denkt Jan dat Staatsbosbeheer op Bonaire inspiratie kan opdoen voor het beheer van de Waddenzee. "Ook dat is een beschermd natuurgebied, waar mensen op allerlei manieren actief zijn."

Nieuwe Nederlandse natuur

De BES-eilanden (Bonaire, St. Eustatius en Saba) zijn klein in omvang, maar groot in betekenis voor de biodiversiteit. Ze voegen tienduizend soorten planten en gewervelde dieren toe aan het bestand van veertigduizend Nederlandse soorten. Ruim honderd eilandsoorten worden bedreigd met uitsterving. Tweehonderd soorten komen nergens anders ter wereld voor dan op de BES-eilanden. Ter vergelijking: Nederland kent slechts twee unieke soorten. Spectaculaire nieuwe Nederlandse landschappen zijn koraalriffen (alle eilanden), nevelwoud (Saba) en voormalige vulkanen (Saba en St. Eustatius). Voorbeelden van nieuwe Nederlandse planten en dieren zijn: kapokboom, bromelia, tropische orchideeën, papegaaivis, karetschildpad, fregatvogel, koninginneschelp, leguaan en waaierkoraal. Op www.staatsbosbeheer.nl vindt u meer informatie over deze bijzondere nieuwe Nederlandse natuur.